

Brauch Magda

Laborfalvi Róza — Jókai Mór igazi műzsája

Sok mendemonda kering még napjainkban is legnagyobb „mesemondónk”, Jókai Mór és felesége, Laborfalvi Róza kapcsolatáról (a „mesemondó”-t nem pejoratív értelemben használtam — így él a köztudatban, és nem csak magyar nyelvterületen).

Mi okozta és okozza egyesek szemében talán még ma is e kapcsolat felemás megítélését?

Egészen leegyszerűsítve két letagadhatatlan tény: Róza nyolc évvel idősebb volt férjénél, és nevelőintézetben élt egy akkor már a serdülőkorhoz közeledő törvénytelen leánya.

Szépséghibák ezek kétségtelenül, talán még mai szemmel nézve is — bár számtalan hasonló esetet produkál az élet —, de abban az időben szarvaszépséghibáknak számítottak (elnézést a „nyelvújításért”), különösen az utóbbi, azt is figyelembe véve, hogy Jókai nemesi származású, gazdag, igazi úri-fiú volt. A királynői termetű és megjelenésű, feltűnően szép színésznőt a bohém drámaíró, Szigligeti Ede házában ismeri meg még 1846-ban, majd 1848. március 15-én este, a Bánk bán ingyenes díszelőadása előtt, amikor Jókai a színpadra ment, hogy onnan szóljon a közönséghez: „Egy tünemény állt előtte. A forradalmár előtt egy királyné. Gertrudis. A legszebb Gertrudis Magyarországon. Laborfalvi Róza levett a saját kebléről egy nemzeti színű kokárdát és a Jókai szíve fölé tűzte, aztán a szeme közé nézett mélán, édesen, rejtelmesen. És Jókai e pillanatban érezte bizsergő ereiben, hogy ez a nézés az ő jutalma a végzettől a mai napért, és hogy ez a jutalom egy egész életre szól” (Mikszáth Kálmán: Jókai Mór élete és kora).

Ilyen romantikus körülmények között köszöntött be a szerelem a nagy romantikus szerző életében a magyar történelem legdicsőbb napjának estéjén. Jókai ekkor 23 éves volt, Róza — akit eredetileg a Judit névre kereszteltek — 31. A Róza nevű kislánnyról azonban Jókainak nem volt tudomása. Amikor a házasság ellen kétségbeesetten tiltakozó édesanyja, nővére, bátyja, sőt még legjobb barátja,
